

4. Ідентифікувати отримані на попередньому кроці мінімальні значення для кожного індикатора із відповідною фазою і визначити на яку із фаз припадає найбільша їх кількість. Ця фаза і вважається характерною для нинішньої економічної ситуації.

За допомогою запропонованого алгоритму ми визначили індикатори розвитку банківської системи за період трьох останніх кварталів 2010 року. Згідно показників групи індикаторів МБК, банківська система знаходиться у стані кризи та спаду, при цьому її стан погіршився у порівнянні із минулими показниками. Індикатори депозитного гірингу мають аналогічну тенденцію і свідчать про кризовий стан банківської системи, хоча вартість депозитів знаходиться у межах передкризової фази, що свідчить про спад попиту на депозити. Найгірші показники індикаторів зовнішніх залучень. Їх значення гірші ніж у фазу кризи та спаду, однак це свідчить не тільки про наслідки кризи в українській банківській системі, але і про те, що на даний момент іноземні кредитори не зацікавлені у наданні своїх фінансових ресурсів українським банкам.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Розрахунок запропонованих індикаторів та ідентифікація актуальної стадії розвитку банківської системи допоможуть при виборі виду управління, його інструментів та методів, а регулювання розрахованих величин дозволить сприяти переходу із однієї фази економічного циклу в іншу. В умовах сучасного стану банківського сектору такі заходи є необхідними та важливими при подоланні економічної нестабільності і якнайшвидшого переходу до фази економічного розвитку та зростання.

Джерела та література:

1. Герасимович А. М. Аналіз банківської діяльності : підруч. / А. М. Герасимович. – К. : КНЕУ, 2003. – 599 с.
2. Пересада А. А. Інвестиційний аналіз / А. А. Пересада, С. В. Онікієнко, Ю. М. Коваленко. – К., 2003. – 134 с.
3. Мицель А. А. Об одном алгоритме формирования оптимального портфеля инвестиционных проектов / А. А. Мицель О. В. Каштанова // Экономика и математические методы. – 2001. – № 2. – С. 103-108.
4. Зыкина А. В. Двухэтапная задача стохастического программирования для формирования портфеля ценных бумаг / А. В. Зыкина, О. Н. Канева, С. Б. Огородников // Экономика и математические методы. – 2008. – № 3. – С. 111-116.
5. Смалюк Г. Ф. Моделирование принятия рискованных решений с формирования инвестиционного портфеля : автореф. дис. ... канд. экон. наук : спец. 08.03.02 „Економіко-математичне моделювання” / Г. Ф. Смалюк. – Хмельницький, 2003. – 19 с.
6. Первозванский А. А. Прогнозирование и оптимизация на рынке краткосрочных облигаций / А. А. Первозванский, В. Ю. Баринов // Экономика и математические методы. – 1997. – № 4.
7. Первозванский А. А. Оптимальный портфель ценных бумаг на нестационарном неравновесном рынке / А. А. Первозванский // Экономика и математические методы. – 1999. – № 3. – С. 63-68.
8. Грошово-кредитна статистика : [Електронний ресурс] / Національний банк України. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/Statist/sfs.htm>
9. Шевцова О. Й. Аналіз портфеля банківських ресурсів в аспекті фаз економічного циклу / О. Й. Шевцова, Н. В. Куземко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. – 2011. – № 30. – С. 328-335.

Михальчук Л.В., Крисько Ю.І.

УДК 338

ОПЕРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА ВИРОБНИЧОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Постановка проблеми. Перед сучасними виробничими підприємствами постають завдання, суть яких полягає не в мінімізації витрат, а в оптимізації витратного механізму для досягнення поставлених стратегічних цілей.

Актуальність проблеми посилюється тим, що оперативний вибір дій у сфері управління витратами потребує постійного спостереження і зіставлення витрат не лише за окремими продуктами, ринками, клієнтами, але і за всіма операціями і замовленнями, що знижує ефективність традиційних методів управління витратами і обумовлює їх невідповідність потребам керівництва при прийнятті управлінських рішень. У зв'язку з цим необхідність створення і постійного вдосконалення механізму управління витратами потребує пошуку наукових підходів до вибору методів і способів цілеспрямованої дії на процес формування витрат у ході виробництва.

Аналіз останніх досліджень та результатів. Значний внесок у вирішення питань вдосконалення підходів до управління і оптимізації витрат зробили зарубіжні вчені Дж. Вебер, К. Друрі, Х. Купер, Дж. Еванс, Э. Мейр, Т. Стоун і інші, а також вітчизняні: О.І. Амоша, М.Г. Білопольський, Я.Г. Берсуцький, О.В. Войчак, В.М. Гриньова, П.В. Гудзь, Р.Р. Ларін, А.Ф. Павленко, В.А. Ткаченко, А.М. Ткаченко, М.Г. Чумаченко, М.В. Шегда, В.М. Шульга та інші.

Наявність значної кількості наукових розробок свідчить про особливу зацікавленість науковців щодо управління витратами виробничо-господарської діяльності, проте існують проблемні й дискусійні питання оперативного управління витратами, які здебільшого виникають перед промисловими підприємствами в процесі адаптації нових підходів та їх впровадження в практику господарювання. Звідси виникає

необхідність удосконалення системи оперативного управління виробничими витратами на сучасному етапі розвитку, обґрунтування підходів до прийняття управлінських рішень, розробки системи побудови, функціонування і технології організаційного менеджменту тощо.

Мета статті – обґрунтування необхідності оперативного управління витратами на стадії їх планування для підвищення ефективності функціонування промислового підприємства, а також оптимізація витратного механізму в процесі досягнення його стратегічних цілей.

Виклад основного матеріалу. Економічна ефективність виробництва на підприємстві передбачає максимальний господарський результат при оптимізації витрат наявних обмежених виробничих ресурсів, таким чином, економічна ефективність виробництва являє собою кількісне співвідношення двох величин - виробничих витрат і результатів господарської діяльності.

Управління витратами потрібно розглядати як комплексну систему, що забезпечує розроблення управлінських рішень, оскільки всі управлінські рішення щодо ефективного використання ресурсів взаємопов'язані та впливають на кінцеві результати діяльності підприємства.

Економічна ефективність виробництва передбачає зниження витрат, проте постійно їх знижувати неможливо, оскільки від цього залежить якість продукції та ефективність виробництва. Управління витратами починається на першій стадії управління - на стадії планування, коли розраховується необхідний рівень витрат. Економічно обґрунтовано визначити рівень витрат на виробництво продукції можливо лише в умовах наявності ефективної системи управлінського обліку витрат на підприємстві (рис. 1).

В сучасних умовах можна виділити п'ять підсистем управлінського обліку витрат на підприємстві (рис. 1): збір даних про витрати, розподіл витрат, підсистема контролю, інформаційне забезпечення, аналіз результату та планування витрат.

Рис. 1. Система управлінського обліку витрат на виробничому підприємстві [4].

Збір даних про витрати - на цьому етапі відбувається впорядкований систематизований процес збору, обробки, аналізу та формування об'єктивної інформації по витратам з метою прийняття конкретних ефективних управлінських рішень.

Розподіл витрат, визначає ефективну базу класифікації витрат, що сприяє підвищенню достовірності даних бухгалтерського обліку та створює передумови ефективного управління діяльністю підприємства.

Підсистема контролю, зосереджена на даних бухгалтерського обліку, які використовуються для прийняття рішень, пов'язаних з поточною діяльністю підприємства, тобто для оперативного управління витратами.

Інформаційне забезпечення спрямоване на дотримання вимог щодо повноти інформації та наявності вичерпних відомостей про витрати.

Аналіз результату - на цьому етапі приймаються рішення, від яких залежить коректність обліку, калькулювання і аналіз витрат.

Найважливішою з п'яти підсистем можна вважати стадію планування витрат, де забезпечується контроль над виробничим процесом та показує ресурсний аспект, що має важливе значення для аналізу витрат на виробництво продукції і виявлення резервів їх зниження [6].

Під плануванням витрат розуміють їх однорідне відображення в цехових облікових формах із заданою періодичністю і заданим терміном готовності даних. Облікова форма повинна забезпечувати можливість прямого порівняння планових та фактично досягнутих показників. У цьому і полягає один із важливих елементів всієї системи управління витратами [1].

Основною метою оперативного управління витратами на підприємстві є оптимізація поточних витрат підприємства, що забезпечує необхідні темпи зростання прибутку та рентабельності на основі раціонального використання ресурсів. При цьому необхідно наголосити на тому, що формування поточних витрат безпосередньо не пов'язане із виникненням грошових потоків, а тому і прибуток по суті відображає негрошове зростання "добробуту" підприємства. Оптимізація поточних витрат насамперед пов'язана із їх

зниженням за релевантного діапазону ділової активності, пошуком резервів економії витрат, ліквідації необґрунтованих та непродуктивних витрат тощо [2].

В умовах глобалізації й жорсткості конкуренції для сучасного великого промислового підприємства, основу оперативного управління витратами можуть скласти: концепція стратегічного управління витратами, управління по цільовій собівартості, таргет-костінг та кайзен-костінг, як функції підтримки досягнення даної величини витрат (рис. 2).

Рис. 2. Система оперативного управління витратами.

Така система управління витратами дозволяє організовано й цілеспрямовано здійснювати політику комплексного зниження собівартості, раціонально інвестувати кошти в освоєння нових видів продукції, координувати трудову діяльність великої кількості людей, залучених у виробничий процес, і спільними зусиллями домагатися досягнення поставлених цілей.

Розглядаючи цю систему, на відміну від традиційних методів ціноутворення, вона передбачає розрахунок собівартості виробу, виходячи з попередньо встановленої ринкової ціни реалізації. Ідея управління по цільовій собівартості досить проста: впроваджувати в виробництво тільки ті види продукції, розрахункова собівартість яких не перевищує цільову собівартість [3].

Система управління за цільовою собівартістю, на відміну від традиційних методів ціноутворення, передбачає розрахунок собівартості виробу, виходячи з попередньо встановленої ринкової ціни реалізації. Ідея управління по цільовій собівартості досить проста: впроваджувати в виробництво тільки ті види продукції, розрахункова собівартість яких не перевищує цільову собівартість. При проектуванні продукту виникає необхідність пошуку технологічних й технічних рішень, які дозволяють зберегти припустимий рівень споживчої цінності товару не виходячи за рамки допустимого рівня витрат.

За жорсткої конкуренції оперативне управління витратами повинне ґрунтуватись на різниці цільової ціни та цільового прибутку, що, власне, і забезпечує система таргет-костінг. Основою для розрахунків є ціна, потім підприємство планує оптимальний рівень витрат [7].

Управління господарськими витратами за допомогою систем таргет-костінг і кайзен-костінг вирішують практично одне й те саме завдання, але на відповідних стадіях життєвого бізнес-циклу продукту з використанням різних методів і підходів до вирішення цього питання..

Обидві концепції призначені для зниження рівня окремих статей витрат і собівартості кінцевого продукту в цілому до деякого прийняттого рівня. Якщо, розділити життєвий цикл продукту на дві частини - стадію планування й розробки та стадію виробництва, то таргет-костінг вирішує дане завдання на першій стадії, а кайзен-костінг - на другій. Разом обидві системи дають промислового підприємству досить цінні конкурентні переваги, що складаються в досягненні більше низького, стосовно конкурентів, рівня собівартості виробництва продукції й можливості мати зручну цінову політику на зовнішньому та внутрішньому ринках. Особливо це важливо для промислових підприємств дрібносерійного та одиничного типу виробництва, де кожне замовлення носить індивідуальний характер зі своїми технічними та споживчими властивостями, що потребує від товаровиробника інноваційних підходів в процесі розробки, освоєння та виготовлення продукції.

Порівняємо методу визначення прибутку за нормативним методом калькулювання витрат та системи управління за цільовою собівартістю на прикладі виробництва суцільнокатаних колес на ПАТ "ІНТЕРПАЙП НТЗ" (табл. 1).

Таблиця 1. Калькулювання витрат за системами нормативних витрат та управління за цільовою собівартістю.

Метод управління за цільовою собівартістю			Нормативний метод	
Обсяг, т		8 704	Обсяг, т	8704
Собівартість 1 т., грн	Всього	10 204,7	Ціна, грн	12 000
	Постійні	964,0	Обсяг реалізації, грн	104 448 000
	Змінні	9 240,7	На одиницю:	
Ціна, грн		12 000	Прямі матеріальні витрати, грн.	6 000
Прибуток по собівартості на 1т, грн		1 795	Пряма заробітна плата, грн.	3 100
Прибуток маржинальний на 1т, грн		2 759,3	На обсяг (грн.):	
Прибуток по собівартості, грн		3 271 146	Матеріальні витрати	52 224 000
Прибуток, грн		5 027 489,8	Заробітна плата	26 982 400
			непрямі витрати	22 021 000
			Загальні витрати	101 227 400
			Прибуток	3 220 600

Таким чином, ми отримуємо 5 027,5 тис. грн. прибутку, що на 1 806,9 тис. грн. більше, ніж за даними, розрахованими нормативним методом. Порівняльний розгляд цих методів показує, що управлінський облік є одним з важелів збільшення прибутковості підприємства

Висновки: Розглянута система управління за цільовою собівартістю дасть підприємству змогу одержати перевагу над конкурентами. За допомогою реалізації згаданої системи буде досягнуто скорочення витрат, а також підвищення реалізаційних цін на продукцію.

Таким чином, при виробництві товару може бути використаний запропонований підхід управління витратами за цільовою собівартістю з точки зору процесного підходу при формуванні витрат в ході їх виробництва.

Оперативне управління витратами дає змогу підприємству виробити спосіб використання витрат в умовах наявних обмежених ресурсів для досягнення поставленої кінцевої мети та здійснити вибір найбільш оптимального рішення господарських питань, що склалися в умовах дії конкретної ринкової ситуації.

Джерела та література:

1. Бойко Є. І. Удосконалення системи управління витратами на підприємствах / Є. І. Бойко, О. А. Лоза // Науковий вісник НЛТУ України. – 2008. – № 18. – С. 140.
2. Дідик А. М. Процес планування поточних витрат у корпорації / А. М. Дідик // Науковий вісник. – 2006. – Вип. 16.3. – С. 139.
3. Кондрашова Т. Застосування факторного аналізу собівартості продукції на підприємствах / Т. Кондрашова, О. Охотніченко // Економічний аналіз : зб. наук. праць Тернопільського нац. екон. ун-ту. – 2011. – № 9. – Ч. 3. – С. 144.
4. Кононенко Г. М. Організаційно-економічний механізм управління витратами на підприємствах промисловості : дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.04 - Економіка й управління підприємствами / Г. М. Кононенко; Приазовський держ. техн. ун-т, М-во освіти і науки України. – Маріуполь, 2009.
5. Півнюк О. Вдосконалення методики визнання та класифікації витрат діяльності у зв'язку із введенням Податкового кодексу України / О. Півнюк // Економічний аналіз : зб. наук. праць / за ред. С. І. Шкарабана; ТНЕУ. – 2011. – Вип. 9. – Ч. 1. – С. 260-263.
6. Саух І. В. Планування собівартості продукції в сучасних умовах господарювання / І. В. Саух // Міжнародний збірник наукових праць. – 2010. – № 3. – С. 329.
7. Скоропад І. С. Механізм управління витратами підприємства / І. С. Скоропад, Б. Р. Балюк // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – № 20. – С. 229.

Мустафаєва Е.І., Шкарбан Ф.В.

УДК 004.658.2

ВИКОРИСТАННЯ СУБД VISUALFOXPRO ДЛЯ РОЗРОБКИ БАЗИ ДАНИХ

«ОБЛІК ТОВАРІВ НА СКЛАДІ»

Актуальність. Сучасне суспільство прагне керувати конкурентоспроможністю даних, використовуючи системи управління базами даних (СУБД). СУБД стали невід'ємним компонентом повсякденного життя сучасного суспільства. Управління системами баз даних перетворилося із спеціалізованого комп'ютерного додатка до центрального компонента сучасного комп'ютерного середовища. В результаті, знання про системи управління базами даних стали невід'ємною частиною освіти в галузі комп'ютерних наук та інформатики.

Постановка проблеми. Так як сучасні потреби і задачі суспільства стають все більш і більш вимогливими та складними, то використання СУБД направлено на управління даними тієї чи іншої організації і набувають критично важливого значення для загального успіху, яке полягає в забезпеченні інформаційної здатності конкретного напрямку.

Вибір СУБД для реалізації певного завдання - це досить таки складний процес, який вимагає навичок, знань і уваги професіонала в цій галузі. Неправильний вибір СУБД може заблокувати процес реалізації даної технології, а заміна СУБД може коштувати надто дорого.